

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Одна з найбільших проблем економіки України – це вирішення питання щодо підвищення рівня корпоративного управління. Від ефективної діяльності цього сектору значною мірою залежить сталий розвиток банківської сфери нашої держави. Побудова якісної системи корпоративного управління в банках є тривалим процесом, проте від його результату залежить діяльність вітчизняної банківської системи загалом.

У сучасних умовах інтерес науковців до вивчення питання щодо корпоративного управління в банківському секторі України активно зростає. Незважаючи на наявність наукових здобутків у сфері дослідження окресленої проблематики, вбачаємо потребу в подальших наукових пошуках щодо розкриття цієї теми.

Для структурного відновлення ринку банківських послуг необхідно сформувавши в банках цілісну систему корпоративного управління, враховувати інтереси широкого кола осіб, що зацікавлені в їхній діяльності, послідовно визначити банками стратегічні завдання та цілі банків. Для формування та розвитку економічних відносин між власниками, керівництвом банку, клієнтами та трудовим колективом потрібно визначити окреслені механізми їхньої участі в стратегічному управлінні та контролі, що дасть змогу сформувавши відповідну систему корпоративного управління.

Головний структурний елемент економічної системи будь-якої країни – це банківська система. Банки забезпечують доступ до платіжних систем, надають фінансові послуги населенню та здійснюють фінансування підприємств. Банки мають важливе значення для розвитку національної економіки, оскільки вони мають доступ до систем державних гарантій, а також банківський сектор є доволі регульованим. Водночас у банківському бізнесі прихована значна кількість ризиків, що становлять загрозу фінансовій системі країни.

З огляду на вищевикладене вагомим чинником функціонування банківського сектору є наявність у банках дієвих механізмів корпоративного управління, спрямованих на захист інтересів вкладників та зведення до мінімуму ризику виникнення непорозумінь між власниками, керівництвом банку та клієнтами. Як правило, такі цілі можливо досягти за допомогою схем страхування вкладів, вимог до розкриття інформації та щодо адекватності капіталу, систем внутрішнього нагляду та контролю.

Корпоративне управління у банківському секторі охоплює способи, якими вище керівництво банків, спостережні ради та державні установи регулюють діяльність банківських установ та впливають на те, як банки формують корпоративні цілі для забезпечення стійких економічних прибутків своїм власникам; захищають інтереси вкладників; проводять щоденні операції;

спрямовують корпоративну діяльність на підвищення відповідності чинному законодавству.

Протягом останнього часу фахівці корпорації приділяють значну увагу корпоративному управлінню у банківському секторі. Це пов'язано з тим, що банки мають уніфіковані структуру та діяльність, які потребують високого рівня прозорості та відповідальності. Банківські установи, запровадивши найкращі принципи корпоративного управління, можуть слугувати прикладом для інших економічних суб'єктів та сприяти підвищенню рівня корпоративних відносин своїх клієнтів. У банківському секторі розвиток корпоративного управління сприятиме підвищенню доступності до банківських кредитів, збільшенню прибутків банків та зниженню ризиків.

Недоліки корпоративного управління можуть негативно вплинути на фінансову стійкість як банків, так і економіки країни загалом (наслідки світової фінансової кризи – це незаперечний доказ такої ситуації).

З нашої точки зору, головна причина останньої банківської кризи – це неякісне корпоративне управління в банках, а саме:

- надмірне втручання акціонерів у діяльність банків;
- відсутність адекватної стратегії розвитку банку;
- невідповідна система ризик-менеджменту;
- відсутність дієвої системи внутрішнього контролю тощо.

На наше переконання, усі перелічені чинники призвели до кризи в банківському секторі України. З огляду на це сьогодні реформа корпоративного управління – це одне з пріоритетних завдань НБУ. Регулятор наразі проводить дистанційне оцінювання якості корпоративного управління.

З огляду на це пропонуємо проводити оцінювання корпоративного управління з точки зору колективної здатності менеджменту й акціонерів працювати та відповідати за свої напрями роботи, ухвалювати виважені бізнес-орієнтовані рішення, здійснювати регулярні зустрічі з власниками банків та інформувати їх про те, що рівень компетентності незалежних директорів у наглядових радах має бути високим. Банки, які матимуть недостатній рівень корпоративного управління, отримуватимуть більш ризикований бал від регулятора, більш жорсткі вимоги щодо оцінювання своїх ризиків, перебуватимуть під більш прискіпливим наглядом та ін.

Вважаємо, що для результативного проведення реформи корпоративного управління потрібно внести зміни до Закону України «Про банки і банківську діяльність» [1], які сприятимуть посиленню контролю за квазіменеджерами, збільшенню вимог до ризик-менеджменту та підвищенню ролі наглядової ради банку.

Подальші наукові дослідження будуть спрямовані на вивчення нормативно-правового забезпечення корпоративного управління в банківському секторі України.

Список використаних джерел

1. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07 груд. 2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

2. Сидор Г. В. Банківські інновації. Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки : зб. наук. статей за матер. VI Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Дніпро, 16–17 квіт. 2020 р.) : у 2-х ч. Дніпро : НМетАУ, 2020. Ч. 2. С. 154–157. URL: <https://nmetau.edu.ua/ua/mdiv/i2015/p3514>

3. Сидор Г. В., Андрусів У. Я. Реалії банківського сектору. Розвиток економіки України : колективна монографія / за ред. канд. екон. наук, доц. Кульчицької Н. Є. Чортків : ЧННІПБ, 2018. С. 181–190.